

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 45.

Luni, 8. Noembrie.

1843.

ПАРАЛЕЛИСМЪ.

Днтре лѣмва ромѣнъ ші італянъ.

(Фрмаре.)

XV.

Societate	Societă
patrie	patria
statu	stato
teara	paese
împăratu	împăradore, împăradore
corona	corona
tronu	trono
curte	corte III. a.

XVI.

Sciinça	sciinça
arta	arta
meserie	mestiere
chărtie	carta
foiej	foglio, foglia III. a.

XVII.

Armie	armata
campu, tabara	campo
ó te	oste
osteanu, ostasu	bélico
soldatu	soldato
pedestru	pedestre III. a.

XVIII.

Eu	io
tu	tu

elu, ea
noi
voi
ei, ele
meu, mea

egli, ella
noi
voi
egline, elleno
mio, mie III. a.

A J E C T I V I.

Albu	albo, bianco
negru	negro, nero
rosu	rosso
verde	verde
aurin, galbenu	giallo
ceruliu	ceruleo
vergatu	vergato
palidu, palitu	palido
luciu	lucido
rapede	rapido
limpede	lempido III. a.

V E R B I.

Nascere	nascere
alaptare	allattare
sugere	suggere
fasare (in)	fasciare
plangere	piangere
scaldare	scaldare
simtire	sentire
vedere	vedere
auzire	udire, audire
gustare	gustare
atingere	attingere
sufflare	soffiare
resufflare	respirare

sfranutare	stranutare
tusire	tossire
sughitare	signozzare
asudare	sudare
dormire	dormire
dormitare	dormigliare
visare	sognare
deşteptare	destare
pricepere	percipere ш. а.

Н О Т Е.

Н о т а л а I.

Тоате ворвеле дин вокавъларъл ачеста ле vom дмпърци дп физиче, прекъм: caru, ochiu, sange, — albu, rotundu, strambu; — nascere, simtire dormire mănсare etc. ши морале прекъм: minte, voie, cugetu, bunétate; — bunu, blându, réu; — temere, tristare, mintire etc.

Ворвеле челе физиче ле дптревзінцъм а аръта шінцеле, квалітціле ши лкръріле че ле пзтем ведеа, аззі, гзста, міросі, піпъі; іар не челе морале ле дптревзінцъм пентрѣ лкръріле, квалітціле ши лкръріле че се пот пзтаі дпкіпві дп мінтеа поастрѣ.

Ворвеле физиче іар се свѣтѣмпарт дп дѳъ: дп взвале саѣ маі дес дптревзінцате ши дп техніче.

Прекъм ши челе морале се пот дмпърци асеменеа ка челе физиче.

Черчетънд лімба ромънеаскъ асфел към се афлъ дп гзра породълві, афлъм челе маі мълте ворве физиче, ши взвале; къчі челе морале, ка съ ле кзпоаскъ чінева, аѣ тревзінцъ де о гжндіре маі дпналтъ саѣ де о дпвѣцътѣрѣ. Дпвѣцътѣра породълві ромън нѣ есте алта декът дп мешешгѣріле църънеці ши дп моралъл реліціей, не кът поате аззі ши

дпцелече дела вісерікъ. Аша дар дп тоате деспърдіреме ачестві вокавълар поате ведеа чінева челе маі мълте ворве физиче ши взвале, ши маі пзціне морале, саѣ техніче дин каре знеле нѣ ле кзпоаще породѣл де лок ши алтеле, дпвѣцътѣле дела вісерікъ, ле а лзат дин лімба славѣ.

Ачестѣ възаре де сеамѣ се поате фаче пзпзтаі ла ромъні чі ши ла тоате паціле, вокавъларъл омълві дин пород фінд претзтіндеі маі мърцініт декът ал дпвѣцатълві. Съ не дпкіпвім акъм не Ромъні чей дѣпгъіз че аѣ дескълікат дп Дачіа венінд дин Італіа; ей аѣ веніт ачі къ лімба попорълві роман, къ лімба възгарѣ, ши діксіонаръл лор л'аѣ лзсат де мошенире фіілор, ачешіа зрмѣтоареі ценераціі, ши аша маі дпколо. Шінцеле, артеле, мешешгѣріле нѣ с'аѣ маі кълтват дп Дачіа. Се не дпкіпвім іарѣ че ар фі фост ши лімба італіанѣ дака дп копрінсъл Італіей нѣ с'ар фі кълтват нічі декъм шінцеле ши артеле. Негрешіт къ о лімбѣ маі асеменеа къ а поастрѣ, о лімбѣ фърѣ терміні технічі ши къ преа пзціне ворве морале; съ пзнем іарѣ, къ Італіа ар фі авѣт тот дпгъмплъріле Дачіей, тот лімба славѣ ар фі домпіт дп вісерічеле ей, тот къ Търчіі, Знгѣреніі, Лешіі ши Ръшіі ар фі авѣт а фаче; негрешіт къ атзпчі с'ар фі ворвіт дп Італіа ачелаші діалект че ворвіц поі акъм.

Съ не дптоарчем ла деспърдіреа I а ачестві вокавълар. Ачі тоате ворвеле физиче взвале ле ведем де оріцінѣ латінѣ. Прічіна есте къ неперзінд Ромънъл дин ведеге пърціле трзпкълві съѣ, н'а пердѣт нічі ворвеле саѣ пзтеле къ каре л'аѣ пзміт мошіі съі. Дп деспърдіреа ачеста

ворвеле технѣче сѣнт ачелеа, кѣ каре се пѣтеск пѣрдѣле омѣлѣ челе дѣн пѣнтрѣ. Ла дѣнселе н'а фост дестѣл традициѣле; челе дѣн лѣнтрѣ але омѣлѣ нѣ се вѣд ка челе дѣн афарѣ, шѣ кѣ сѣ ле кѣноаскѣ чѣнева, претѣтѣндѣнѣ е тревѣнцѣ де шѣн-да анатомѣѣ. Аша дѣн партеа ачѣаста саѣ а пердѣт Ромѣнѣл ѣнеле ворвѣ, саѣ ле а аместекат пѣмѣндѣ кѣ дѣнселе ѣнеле дѣн лок де алтеле. Асфел ведѣм кѣнд доаре не чѣнева вѣнтра саѣ вѣрта, кѣ зѣче: „мѣ доаре ла ѣнѣмѣ“, шѣ ачѣастѣ дѣн-прѣдѣзраре о поате ведеа чѣнева ла тоате пацѣѣле, дѣнтревѣнцѣнд породѣл, дѣн лѣкрѣрѣле че нѣ ле кѣноаще вѣне, термѣнѣ саѣ ворвѣ непотрѣвѣте саѣ нѣ ла локѣл лор. Де ачѣ а венѣт ка дѣн лок де сѣг сѣ зѣкѣ Ромѣнѣл ѣнѣма, дѣн лок де аѣн-ма сѣ зѣкѣ suffletu, шѣ дѣн лок де вѣн-тра, бурга, (кѣ тоате кѣ а пѣстрат фѣарте вѣне фрасѣл: *intre vintre*) шѣл.

Ачѣастѣ вѣгарѣ де сеамѣ се поате фаче шѣ ла воале, вѣде, ка сѣ ле деа саѣ сѣ ле пѣстреже нѣще нѣме кѣвѣнчоасѣ орѣ хотѣрѣте дѣнтрѣ о лѣмѣвѣ кѣлѣватѣ дѣн тоате ратѣрѣле сале, а фост тревѣнцѣ де мешѣшѣгѣл *medicinѣѣ*. Попорѣл ромѣн п'а кѣлѣват *medicinа*, прѣн ѣрмаре нѣчѣ нѣ кѣноаще терменѣѣ чѣѣ кѣвѣнчѣонѣѣ аѣ воалелор. Аша чѣѣ дѣнтѣѣѣ ромѣнѣ аѣ шѣѣт кѣ *languѣге* дѣнсемпѣазѣ о зѣчере оаре-каре дѣсѣ фѣрѣ а се трѣзѣ. Маѣ дѣн ѣрмѣ кѣнд аѣ вѣзѣт кѣ фрѣгѣрѣле саѣ кѣлѣдѣра дѣн ѣна шѣ нѣ се прѣкѣрмѣ *periodicѣше*, атѣнчѣ аѣ зѣс кѣ болнавѣл аре *languѣге* (лѣнгоаре) *languѣur*; шѣ асфел а дѣнчѣпѣт а се да о дѣнсемпѣаре тѣрѣнѣнѣтѣ, пѣнтрѣ ѣн фел де зѣчере, ѣнѣѣ ворвѣ че авеа о дѣн-семпѣаре маѣ дѣнтѣсѣ, шѣ фѣзѣкѣ шѣ моралѣ.

Дѣн челе морале ѣар, ведѣм пѣстрате пѣмаѣ ачѣѣ терменѣѣ каре, дѣн орѣ че старѣ с'ар афла ѣн пород, нѣ пот сѣѣ лѣпсеаскѣ дѣн ворвѣ. Аѣ пѣстрат, спре е-семпѣлѣ, Ромѣнѣѣ ворвѣле че се даѣ факѣлтѣдѣлор сѣфлетѣшѣѣ, кѣ каре се паще омѣл шѣ каре тревѣе сѣ вѣе пѣгрѣнѣт кѣ вѣрста шѣ фѣрѣ де дѣнвѣдѣтѣрѣ; прѣкѣм: *sintire, audu, vedu, gustu . . . mѣnte, cugetu, judicata, voie, amogu, ura,* *) шѣл. Кѣте дѣсѣ аѣ авѣт тревѣнцѣ саѣ де о дѣнвѣдѣтѣрѣ спре але кѣноаще саѣ де ѣн морал довѣндѣт ѣар нѣ дѣнпѣскѣт; ла кѣте аѣ коптрѣвѣт саѣ рѣлѣцѣа саѣ овѣчѣѣрѣле; аколо ведѣм орѣ о зѣтаре кѣ тотѣл саѣ о дѣнпрѣмѣтаре де ворвѣ стрѣне, дѣнпѣ кѣт аѣ фост маѣ стрѣнѣ дѣнвѣдѣтѣорѣ лѣѣ. Ла ачѣастѣ дѣнтѣмпларе, кѣрдѣле славе кѣт аѣ домпѣт дѣн вѣсерѣчѣле поа-стре аѣ лѣсат кѣтева ворвѣ, прѣкѣм: *prѣтешѣг, mѣлѣ, грѣжѣ, нѣдежде, вѣкѣтрѣе, веселѣе шѣл.*, не каре фѣе-чѣне ле веде кѣ сѣнт де о трѣантѣ маѣ дѣнпѣ ѣрмѣ де-кѣт челе де сѣс, шѣ каре, шѣ дѣн ворвѣ се дѣнтревѣнцѣазѣ маѣ рар шѣ с'аѣ пѣтѣт зѣта, шѣ дѣн вѣрста омѣлѣ вѣн маѣ тѣр-зѣѣ, кѣнд ле поате дѣнвѣда де афарѣ ѣар нѣ дѣн каса пѣрѣнтеаскѣ.

Вѣртѣдѣле шѣ вѣдѣзрѣле че сѣнт де фел кѣм сѣ се дѣнведе де акасѣ: дѣнпѣстрѣазѣ нѣмеле дѣн лѣмба стрѣтмошаскѣ саѣ латѣнѣт, кѣм: *bunѣtate, rѣutate, dreptate, strѣmbѣtate, adevѣru, mѣnciunѣ, blandѣѣe, furie . . .*, ѣар де вор фѣ де фел ка сѣ се дѣнведе дѣла вѣсерѣкѣ саѣ дѣн адѣнпѣареа кѣ

*) *Abborire*, фѣрѣ прѣпозѣцѣа аб, рѣмѣне *orige*, скѣмѣнд не о дѣн ѣ, дѣнпѣ *idioma* ѣенералѣ, фаче *urige*, ѣрѣре ѣрѣ.

стръині, аколо ведем ърме де лимбѣ стръине, прекъм: славъ, чинсте, вредничіе, де-стоиничіе, поменіре . . . , адекъ воїѣ съ зикъ къ кътъ Ромънъл есте маї прънкъ къ а-тъта лимба лъї есте маї романъ ши маї кърать де стръиністе.

Апсѣши ворба: virtute се поате ве-деа къ липса моралеї ши а deprinderіи пѣ-терілор ши търіилор сѣфлетедіи, а фѣкѣт а се аптревъинца пълъ маї де зпъзї пѣ-маї ап сїмѣ фїзикъ, адекъ пѣмаї пентрѣ а апсемна търїа трѣпълъї, пѣ апсѣ ши а сѣфлетълъї. Аша дар се vede кът а фост стареа мораль а падїей, ши дака а пѣтѣт ка съ пѣстреже ворвеле морале ши тех-нїче. Акъм апсѣ фїнд времеа рецене-раціей Ромънълъї ши а лимбї сале, дїксіо-наръл лимбї десъвършисте ши аптредї і се афлъ ап дїксіонаръл мошїлор сѣї, ши де аколо де знде зїче: сїмѣре, сїмѣито-рѣ, сїмѣтѣ, де аколо поате зїче ши: сїм-ѣтате, сїмѣълъ, сїмѣментѣ, сїмѣчїне, сїмѣменталъ, сїмѣменталїстъ, сїмѣтївъ, сїмѣвїлъ, сїмѣвїлітате, сїмѣзалъ, сїмѣза-літате, сїмѣторїѣ, сїмѣторїе, сїмторїѣ, сїмѣченсте; — пресїмѣре, пресїмѣментѣ, . . . ре-сїмѣре, . . . рес-сїмѣре, рессїм-ѣментѣ, . . . консїмѣре . . . стръсїмѣре . . . аптресїмѣре. Де ва черчета чїне-ва лимба попорълъї греческ де акъм треї-зечї ши дѣвзечї де ашї, о vede пїнъ маї пѣлт де жъмътате де ворбе італиенедї, търчедї ши ромънедї (кънд ворвїа зп фанарїот саъ зп грек дїн Цара ромънеа-скъ, де запчїѣ, де клъканї, де скѣтелнїчї де послъшнїчї, де арендъ, де вїпърїчїѣ, де оерїтѣ шчл.) Ынде пѣ ар фї ажъне а-чеастъ лимбъ апаноїнд ши апнестрїцън-дѣсе, кънд ар фї авѣт вот ла фортареа

саъ реценераціа еї тодї бана-Хрїстї, ши бана-Іанї, дѣпъ към с'а местїкъ ап вор-бъ ла пої непѣтїдї тодї логофедї саъ дїечї чей векї, тодї кафтанлъї, ши тодї карї пѣ ши аъ чїтїт апкъ нїчї пѣдїнеле кърцї че авем! Пѣдїнъ треавъ воїѣ съ зик ар фї фѣкѣт гречї кънд ар фї авѣт асфел де пѣкате. Апсѣ еї аъ фост маї къ мїнте ши акъм ка ши тотд'азна декът пої, къ аъ цївѣт съ вазъ че есте ал лор ши ал мошїлор лор ши че пѣ есте, ши ап тоатъ времеа чей къ апвѣдѣтѣрѣ аъ авѣт де портъ лимба еленїкъ чеа веке, ши асфел аъ адѣс ап зїоа де астъзї лимба лор чеа ворвїтоаре, апкът къ ачееашї гръматїкъ съ апведе пе амъндѣбъ. Ної нїчї одатъ п'ам авѣт де портъ лимба ла-тїнъ; пълъ ла о време пе чеа славъ, а-пої пе чеа греческъ, ши акъм пе фран-цеза, — че влестем! Към съ се маї дїе, към съ се маї кълтїве вїата лимбъ дѣпъ атъте чїмте лїтераре! Ромънї дїн Трап-сїлванїа о аппле де зпгърїсте ши де пем-дїсте, чей дїн Молдавїа де мѣскълїсте, гречїсте ши францїстїсте, ши пої ачї, пѣ-пъ ла о време търбадї де гречїсте, акъм пе а гъсїт боала Францеї ап тоате артї-колеле саъ апкїетърїле лимбї. Лимба фран-цозескъ се vede ап тоате каселе дїн-презпъ къ тоатъ морала саъ деморалїза-ціа еї; лимба францозескъ ап шкоале, ап колецїѣ, ши лимба латїнъ пѣмаї зп клас ап колецїѣ ка съ арътъм кът о де-спредѣм, кът пѣ о кѣпоащем; адекъ воїѣ съ зик къ ап тот прїнчїпатъ пѣмаї 250 леї пе лъпъ се келтѣеще пентрѣ ачеастъ лимбъ! ши лимба італианъ нїкърї, ка съ дѣм апкаї о провъ сдравълъ къ пѣ цїм нїчї ч'ам фост нїчї че съптем.

Мие дши плаче съ адѣк де есемплѣ тот пе Гречї, пентрѣ-къ ши меритѣ, ши тѣ деслѣшеск маї вине фїнд континпораї къ пої, ши лимба лор авѣнд маї ачееашї соартѣ къ а поастрѣ, пѣпѣ ла о време (пѣ дпсѣши акѣм ка съ се щїе дп парентес). Ка съ ши факѣ Гречїї лимба асфел кѣм есте дп зїоа де астьзї, аѣ авѣт требзїнцѣ пе дпчетат съ дпведе лимба чеа веке, съ іасѣ фелзрїмї де ідеї, съ айѣв о полемїкѣ маї де зп веак, съ ши формезе дпсфѣршїт стат, зпверсїтѣдї, лїчеї шчл. Дар кѣт ар фї вреднїчї деплѣнс чеїлалцї Гречї че пѣ се копрїнд дп Гречїа слободѣ, кѣнд ши ар дпкїде окїї нї ши ар а стѣпа зрекїле ла челе че аѣ фѣкѣт ши фак еленїї чеї пѣої пентрѣ лимба лор, ши врѣнд (чеї че се афлѣ афарѣ дпн Гречїа) ка съ кѣлтїве не алор, саѣ ар дпвѣрзїцїна орвеще лимба францезѣ, саѣ с'ар апѣка де чеа греческѣ веке ши с'ар стрѣмѣта дп стареа Гречїлор де обще кѣм ера акѣм о сѣтѣ ши дѣб сѣте де анї! Нар фї о тѣпкѣ задарнїкѣ съ ласе лѣкрѣ гата фѣкѣт, съ ласе лимба, каре се скрїе дп зїоа де астьзї дп Гречїа слободѣ, ши съ алерце ла мїжлоачеле челе де акѣм дѣб сѣте де анї?

Асфел ар фї кѣ пої кѣнд нѣам дпкїде окїї дела орї че аѣ фѣкѣт алцї оаменї де о пацїе ши фамїліе къ пої, ши ам дпвѣрзїцїна нїще мїжлоаче че пѣ нї се кѣвїнїа а ле дптревзїнца декѣт акѣм шанте сѣте де анї. Лїмба поастрѣ акѣм пѣ се маї асеашѣпѣ къ латїна декѣт дп матерїе саѣ дп дїксіонар, пѣ дпсѣ ши дп формѣ саѣ грѣматїкѣ. Лїмба латїнѣ нї с'а фѣкѣт пѣ маї ка о лїмѣв доктѣ че аре реладїе къ а поастрѣ, ши чеаа че требзїа съ фачем

пої акѣм шанте сѣте нї о мїе де анї, аѣ фѣкѣт фрацїї поцпрї італїенїї: сї аѣ авѣт де портѣ пе латїна ши аѣ кѣлтїват лїмба попорѣлѣї romanѣ, кѣм ам зїче ши пе а поастрѣ; аша дар ам грешї фоарте кѣнд ам лѣса зп лѣкрѣ гата ши нѣам дптоарче дпаної къ о мїе де анї ка съ дпчепет ши пої де аколо де знде аѣ дпчепѣт італїенїї ши ка съ фїм тотд'авна къ о мїе де анї маї дпаної декѣт дѣпшїї.

Аша фїндкѣ аѣ лѣкрат італїенїї дп локѣл пострѣ, н'ар требзї съ нѣ арѣкѣт окїї съ vedem че аѣ фѣкѣт? Вїне есте съ пе цїнем де лїмба францозескѣ атѣт де сѣракѣ, атѣт аномалѣ, атѣт де дестоїнїкѣ а стрїка пе а поастрѣ, дѣпѣ кѣм пе а стрїкат'о де врео 12 анї дпкоачї? Лїмба францозескѣ нѣ а стрїкат лїмба, капетеле, обїчеїзрїле, релїцїа, пентрѣ-къ пѣцїнї дпн кѣдї о дпвацѣ дшї бат капѣл къ авторїї класїчї, ши романцеле челе маї перѣнїноасе се вѣд дп тѣпїле тїнерїлор. Ачеаста о щїѣ дела мїне, пентрѣ-къ ла вѣрстѣ де 19 анї тѣ дпвѣца францозеще кавалерѣл де Faublas. ши поате ачеаста ва фї прїчїна де нїчї н'ам преа дпвѣцат аша вїне францозеще; къ асфел де даскѣл, асфел де карте, асфел де пѣравѣрї. Маре пагѣѣв адѣче ачеастѣ лїмѣв ши дѣхѣлѣї ши інїмїї ши лїмѣвї ромѣнещї, кѣчї нїчї дптр'о лїмѣв пѣ с'аѣ скрїе атѣтеа кѣрцї десфрѣпѣтоаре ши апрїнзѣтоаре де дѣхѣл ши інїма отѣлѣї. Лїмба ачеаста пѣ се поате маї нїчї декѣм дпвѣца нїчї а се ворѣї нїчї а се скрїе фѣрѣ ажторѣл алтеї лїмѣвї чел пѣцїп ал Італїенїї, есте о лїмѣв, сѣракѣ де ворѣе ши богатѣ де фрасе, дп каре vede чїнева характерѣл зпїї отѣ че пѣцїп се гѣндеще

ші ворвеще тълт; есте о лимбъ дп каре филозофіа ші література п'а пѣтѣт фаче пасѣріле че ар фі требѣт съ факъ дп веакъл пострѣ; е о лимбъ дпсѣжршіт асепенеа знеі кокете кѣ гѣст каре шіе а се дпподові кѣ лѣкрѣрі стрѣне, фѣрѣ а се окѣпа кѣ лѣкрѣрі серіоасе ші вредніче де о матроапъ, чі пѣтаі кѣм съ плакъ ка съ свѣжѣде не кѣртезані сѣі.

Nimik пѣ е маі рѣѣ ші маі слѣт декѣт зп омѣ саѣ пород каре се зѣтѣ пе сіне ка съ се іа маімѣцѣндѣсе дѣпъ овічеізріле алтѣі омѣ, алтѣі породѣ. Ноі врѣнд съ імітѣт не французі, лимба лор пѣ е дп старе а не дпвѣца кѣрат ші неміжлочіт декѣт пѣтаі тот че аѣ еі маі рѣѣ ші маі стрікат декѣт дп челелалте паціі; кѣчї морала чеа таре а пѣрціі чеі сѣпѣтоасе а Французімор пѣ о vom пѣтеа іміта ші добѣнді дп кѣрціі, чі пѣтаі дп пілдѣ трѣнд дп міжлокѣл лор ші а вѣнд де повѣдѣіторі не чеі карі сѣпт дп дпсѣші ачеа парте сѣпѣтоасѣ а паціеі. Съ фереаскъ Дѣмнезеѣ лѣмеа де крещіпѣл саѣ де овреіѣл тѣрчіт! Кѣм съ фереаскъ Дѣмнезеѣ ші не віата цара поастрѣ, де а се дпѣлді дптрѣнса Ромѣніі французіці! Кѣчї атѣпчї пѣ vom авеа револѣціі, чі ревеліі, тѣлхѣрїі, дпжѣпгерї, вісерічі рестѣрпате. Револѣціа дп 91 п'а върсат атѣта сѣпѣ невіноват дп міжлокѣл а 30 де міліоане сѣфлете кѣт се ва върса дптре дѣѣ міліоане де Ромѣні. Ші че поате ацента чінева дела зп пород, каре дпші деспрѣѣѣне лимба, обічеізріле, ші тот че есте пѣтѣптепеск ка съ дпведе не жѣтѣтате алте обічеізрі, ші алтѣ лимбъ пріп каре vede челе маі лесне, адекѣ челе маі реле? Авіа дп зече ап

с'аѣ дппрѣціат дптре жѣпїі поцпрі а треіа парте дпн діксіонарѣл ші граматіка французеціі, ші тоцї пѣтаі ворвеск декѣт де лібертате, не каре не дпцелегѣндѣѣ віне, о тѣрціпеск дптрѣн десѣрѣѣ ші пѣсѣпѣпере ла леціі ші ла ашеземіпте. Ші ачестеа сѣпт роаделе знеі дпвѣцѣтѣрї, дп каре пѣ се дпвѣца пімік темеіпик. Фѣрѣ филозофіе пѣ пѣтем а не гѣнді дрепт, ші дпчепѣтѣл филозофіеі есте, дѣпъ кѣм амзіс ші алтѣдатѣ, черчетареа пѣтелор саѣ а ворвелор, есте дефініціа чеа адевъратѣ а терменімор че дптревѣпцѣтѣм. Токмаі ачеаста пѣ о пѣтем афла дп лимба французеаскъ, кѣчї е о лимбъ дп каре треі пѣрціі де ворве дпші аѣ оріціпа дп алте лимбі, ші пѣтаі дптрѣнселе ле поате чінева афла дпсептпареа чеа адевъратѣ. Ачеаста поате есте ші прічіпа, пентрѣ каре филозофіа французімор е маі жос декѣт а пентцілор. (?)

(Ва зрпа.)

ЕШПРЕА ДІН ШКОАЛЪ.

I.

Ѣ п в а л.

Ачела каре кѣпоаѣе обічпвіта ліпціре патріархалѣ, че домнеа пѣпѣ астѣзі, дп каса Домпѣлѣзі де ла Рошѣ, аре тот дрептѣл съ се міре де мішкарѣа дп каре се вѣд акѣт, тоцї чеі че лѣкѣеск дптрѣнса. Пѣптре крѣпѣтѣріле жалѣзелелор еі, се зѣреск о тѣлціме де слѣціі каріі, цїнд тоцї дп тѣпѣ фенпиче кѣ лѣтѣпѣрї а пріпсе, зѣмѣлѣ не дпчетат дптрѣн лок пѣпѣ дптрѣалтѣл, се дѣк, віп, алеаргѣ ші

фак, дѣпъ кѣм се зиче, тѣлтъ дѣкѣркѣ-
тѣрь ші треавъ пѣдипъ.

Че дѣтѣмпларе порочитъ саѣ непо-
рочитъ, а пѣтѣт оаре съ трансформеце
астфел каса вътрѣпѣлѣи авокат?

— Поате къ Doamna de ла Рошѣ ва
ѳі авѣнд істерісѣтѣрі?

— Аша! нѣ . . . маі дѣтѣйъ къ аче-
стеа пѣмаі сѣпт акѣм де модѣ; апоі Do-
amna de ла Рошѣ, кѣ тоате къ есте дѣ
вѣрстѣ пѣмаі де треізечі ші чіччі де ані,
дѣсѣ есте департе де а авеа асемеѣа ко,
кетѣріі де ші рѣтѣшіделе фѣтѣсѣделор
еі дѣ даѣ дѣкѣ дестѣл дрепт; дар еа дін
потривъ есте о фетее дѣлче, сіндїтоаре,
к' о прівіре тѣреаѣ ші дѣ лїпсеск кѣ
тотѣл ачеле пѣзѣроасе пѣравѣрі де дѣлї-
катѣѣ сѣпѣсе ла спазѣтѣрі, дѣпъ кѣм ецї
Дѣтѣеата преа пѣкѣт'о Doamnѣ de Б.
ші Дѣтѣеата преа стрѣлѣчїт'о Doamnѣ de
С., дѣпъ кѣм сѣпѣтецї дѣсѣдѣршїт Дѣ-
тѣеавоастѣр тоате Doamnелор, каре въ
ведѣцї вїне, кѣ нѣ маі сѣпѣтецї тїпере, дѣ-
сѣ фѣръ а въ маі гѣндї ла непѣтїндѣ,
воїцї а въ арѣта кѣ тот маі сѣпѣтецї, дін
прїчїпъ кѣ нѣ в'ацї пердѣт де тот фѣтѣ-
тѣсѣеа, фїндкѣ времеа п'а щѣрс дѣкѣ
де тот трандѣфїрї че въ дѣподовеск о-
бразѣл шї в'а маі лѣсат а въ вѣкѣра не
пѣдипъ време де о тѣлѣ тѣлдіоасѣ ка де
новїл тѣпѣрѣ. — Doamna de ла Рошѣ
дѣсѣ п'а авѣт нїчї одатъ істерісѣтѣрі шї
негрешїт кѣ нїчї нѣ гѣндеѣе а ле авеа
де акѣм дѣнаїте.

— Каре есте прїчїла дар? — Поате
къ Doamnѣ de ла Рошѣ сѣ ѳі дѣчеркат
врео нагѣбъ? — Дѣсѣ ел нѣ шї пѣне нїчї
одатъ ванї сѣі дѣ прїмеждіе? — Поате
дѣ ва ѳі венїт вр'о мошѣпїре, каре сѣі ѳі

дѣтѣлїт стареа? — Ел нѣ маі аре нїчї о
рѣдѣ дѣла каре сѣ аѣенте; чї богат фїнд
атѣта дін аверїле рѣтѣсе дѣла стрѣтѣшїі
сѣі, кѣт шї дін челе адѣпате де дѣпсѣл,
се тѣлѣѣтѣе а да ванї кѣ довѣндѣ не
атапетѣрі сїгѣре.

— Дѣсѣдѣршїт че есте? че мїнѣне
поате сѣ скїмѣе астфел челе дін лѣзѣтѣрѣ
але касеї Doamnѣлї de ла Рошѣ? — Дар
нѣ шїцї, кѣ Doamnѣ de ла Рошѣ аре зп
фїѣ, каре асѣзї а ешїт дін шкѣалъ шї а-
сѣтѣ сеарѣ есте пофїт ла зп вал!

Зп вал! ла оптспрезече ані, кѣнд ел
п'а вѣзѣт нїчї одатъ валѣрї дѣкѣт пѣмаі
дѣ дѣкїпѣїреа са, саѣ дѣ газетеле Парїсѣ-
лї; зп вал! не каре вреѣн шкѣлар естерп
дѣ ва ѳі дѣскрїс ка лѣкѣрѣл чел маі пѣкѣт,
чел маі дѣкѣлѣтѣтор шї чел маі атѣцї-
тор; зп вал! дѣ каре тїпѣрѣл жѣкѣтѣор
стрѣпѣе ла непѣл сѣѣ не о тїпѣрѣ че е
дѣкѣ фрїкоасѣ шї атѣндої жѣкѣнд дѣшї
дѣпѣртѣшеск ресѣфлареа. . . . Ачеста ера
о порочїре преа тѣре непѣтѣрѣ мїнѣеа лї
чеа копїлѣреаскѣ, шї аста есте шї прїчїна,
каре фѣче сѣ ѳїе атѣта тѣре мїшкаре дѣ
каса Doamnѣлї de ла Рошѣ; каре фѣче не
Doamna de ла Рошѣ сѣ ѳїе атѣт де амѣцї-
тѣ, кѣчї ка о тѣтѣ вѣлѣ, есте акѣм ка о
невѣлѣ де тѣлтъ вѣкѣрїа. Еа vede прїле-
жѣл де а'шї арѣта дѣ лѣте не ізвїтѣл еї
фїѣ, кѣт о сѣ ѳїе де порочїтѣ вѣзѣнд шѣ-
птїреле лѣдѣроасе (де каре есте дѣкре-
дїцатѣ), асѣпра фѣтѣсѣецїі, дѣхѣлї шї
пѣртѣрїлор сале челор пѣкѣтѣе, дака нѣ
елеганте! Еа ва ѳі аколо де фѣѣѣ, дѣ ва
дѣкѣзража тот'азна прїп зѣтѣветѣл еї; де
акѣм дѣчене а і се пѣреа кѣ есте дѣ
вал шї азде не тоцї дѣтѣревѣнд, дѣ тоа-
те пѣрѣїле, чїне есте тїпѣрѣл ачела че

жоакъ коло? ел есте зп кавалер de mi-
pъне ші дптр'адевър, се аратъ фъръ чеа
маї мікъ дпдоіалъ деспре ел дпсші...
еа ла ачестеа ва ръспънде: есте Алфред
фйъл меѣ, ші 'л ва пріві, кз чеа маї ма-
ре драгосте, сърпнд ші фкъндъсе певъ-
зът дп репезеле дпвартігърі але вал-
цълві.

Ачестеа тоате сѣнт прічініле че о
фак де а пѣ маї ші ѣнде есте: казтъ пе-
сте тот съ гъсеаскъ чеаа че аре дп мѣ-
пъ, дп гъсеѣ дпсфършіт ка съ'л піар-
зъ іаръші ші ка съ'л маї гъсеаскъ пе
зрмъ.

Алфред плін де перъдаре і се пар
маї лъпці декът чеасъріле мінзгъріле, чеї
маї тревъск пълъ съ'ші іспрвѣаскъ гъ-
теала, съ се вазъ дпсфършіт дпсвръкат
дп фрак пегръ ші кз пълърія тгътігъ дп
мѣпъ; віетъл копіл! пълъ акъм пѣ пѣр-
тасе декът спенджеръла де школар (пе ка-
ре администрація колецізлві, се пѣреа кз
авеа гріжъ, тот'азна, а'л да таре ла чеї
мічі ші мік ла чеї марі); дар дп кап пѣ
пѣсесе дпкъ, декът ачел лѣкръ пемърці-
піт де таре, пе каре економіа дп пѣте-
ще пълъріе.

Дар кз тоате ачестеа тоалета са е-
сте акъм апроапе де іспрвѣт; кзчї атът
де мѣлт с'а гръвѣт а се гъті маї дпайн-
теа тгътлор, дпкът а ші ізвѣтѣт а фї га-
та, кънд чеїмалці маї авеа дпкъ тревъп-
цъ, де зп чеас тѣкар, пентрѣ гътеалъ.
Алеаргъ дпдатъ кз възъріе дпайнтеа зпѣї
оглнзї марі, дп каре се прівѣѣе, кз въ-
гаре де сеамъ, ка съ вазъ дака пѣ кзт-
ваншї а маї рѣмас пе костъмъл съѣ врези

semn de om векїѣ, адекъ де школар, де
копіл.

Ел акъм есте ом дптрег. Дпчече-
се орї каре, съ'л пѣтеаскъ дптр'алт фел
, . . . Дпдатъ ва дпчене съ факъ въгърі
де сеамъ: кз есте де оптспрезече апї, кз
есте зп тпнър, каре а трекът тоате дп-
въцъгъріле дпн колеціѣ ші кз есте апроа-
пе съ айъ вълзіала кз аре семне де а
дпчене съ і се зъреаскъ мѣстъціле; кзчї
ел дъ ачестъ пѣміре ла піѣе перї гал-
венї, пе каре іа възът крескънд де треї
апї, фъръ съ фї пѣс пе дѣпшїї вреодатъ
пелецїтѣл вріѣ.

Дпсфършіт оглнда дп дпкредпндеа-
зъ кз дптр'адевър, сеамъпъ а фї ом, ва
дпкъ ші зп ом... преа пѣкът.

— Тоатъ лѣтеа, дпшї зісе ел дп сі-
пеншї дѣпъ чеа дпн зрмъ прівіре дп о-
глндъ, поате съ вазъ фъръ глешалъ, кз
еѣ пѣ сѣнт зрѣт!

Ші пегрешїт, кз пѣ ера зрѣт; кзчї
ла трѣп ера дпалт ші вінефъкът, кз о
таліе преа потрівїтъ, ші мѣлцъмітъ крої-
торълві съѣ, кз акъм пѣтеа съ і се вазъ
тоате ачестеа, че пълъ акъм фѣсесеръ а-
скъпсе сѣнт зпїформа ачѣеа де школар,
кроїтъ кз тотъла непотривїт пентрѣ дѣпсъл.
(Ва зрма.)

De дпдрептат.

Ла Nr. 43 а Фоїей дпн пеїертата пегрїжъ а
тпнъріторїзлві ла о сѣмъ де ексемпларе локъла
колоапелор а 2 ші а 3а с'аѣ скїтват кз колоапел-
ле а 6 ші а 7а. Четїгорїѣл ва ші іерта ші дп-
дрепта.